

«А. БАЙТҰРСЫНОВ
АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК
УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

ҚМПИ ЖАРШЫСЫ

ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 1

2023

PUBLISHINGS

K S P I

Қ М П И
ЖАРШЫСЫ

ВЕСТНИК

К Г П И

2023 ж., қаңтар, №1 (69)
Журнал 2005 ж. қаңтардан бастап шығады
Жылына төрт рет шығады

Құрылтайшы: *А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті*

Бас редактор: *Қуанышбаев С. Б.*, география ғылымдарының докторы, А. Байтұрсынов атын. ҚӨУ, Қазақстан

Бас редактордың орынбасары: *Жарлығасов Ж.Б.*, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, А. Байтұрсынов атын. ҚӨУ, Қазақстан

РЕЦЕНЗЕНТТЕР

Бережнова Е.В., педагогика ғылымдарының докторы, ММХҚИ СИМ, Мәскеу қ., Ресей

Жаксылыкова К.Б., педагогика ғылымдарының докторы, Қ. Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінің профессоры, Қазақстан

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ

Амирова Б.А., психология ғылымдарының докторы, Е.А. Букетов атын. ҚарМУ, Қазақстан

Благодарумная О.Н., экономика ғылымдарының кандидаты, Молдова Халықаралық Тәуелсіз Университетінің доценті, Молдова

Доман Э., лингвистикалық ғылымдар докторы, Макао университеті, Сидней, Австралия

Елагина В.С., педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ООМГПУ, Ресей

Жилбаев Ж.О., педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы президенті, Қазақстан

Кайе Ж., философия ғылымдарының докторы, Виа Домисия Университетінің профессоры, Перпиньян қ., Франция

Катцнер Т., Батыс Вирджиния Университетінің профессоры, PhD докторы, АҚШ, Батыс Вирджиния

Кульгильдинова Т.А., педагогика ғылымдарының докторы, Абылай хан атындағы ҚазХҚ және ӨТУ-нің профессоры, Қазақстан

Марилена Сантана дос Сантос Гарсия, лингвистикалық ғылымдар докторы, Сан-Паулу Папа католик университеті, Бразилия

Монова-Желева М., PhD докторы, Бургас еркін университетінің профессоры, Болгария

Чаба Толгизи, Венгрияның Сегед Университеті экология кафедрасының ғылыми қызметкері, Венгрия

Тіркеу туралы куәлік №5452-Ж

Қазақстан Республикасының ақпарат министрлігімен 17.09.2004 берілген.

Мерзімді баспа басылымын қайта есепке алу 29.03.2021 ж.

Жазылу бойынша индексі 74081

Редакцияның мекен-жайы:

110000, Қостанай қ., Тәуелсіздік к., 118

(Ғылым және коммерциализация басқармасы)

Тел. (7142) 54-58-74 (160)

© А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті

ЖАНБУРБАЕВА, Ж.Б.

**БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН
ДАМУЫНДАҒЫ ЭКСПЕРИМЕНТТІК ЗЕРТТЕУ**

Мақалада болашақ мұғалімдер арасында педагогикалық қарым-қатынас құзыреттілігін дамытуды эксперименттік зерттеуді жүзеге асыру тәжірибесі келтірілген. Болашақ мұғалімдер арасындағы педагогикалық қарым-қатынас құзыреті-бұл белгілі бір салада табысты кәсіби қызмет үшін қажетті қабілеттердің, қасиеттердің және жеке қасиеттердің жиынтығы.

Болашақ мұғалімдерде педагогикалық қарым-қатынас құзыреттілігін дамыту бағдарламасының тиімділігін тексеру эксперименттік жұмыс аясында өтті. Болашақ мұғалімдердің мотивациялық, когнитивтік және БЕЛСЕНДІЛІК критерийлері бойынша педагогикалық қарым-қатынас құзыреттілігін дамыту деңгейлерінің көрсеткіштерінің оң динамикасы болашақ мұғалімдерде педагогикалық қарым-қатынас құзыреттілігін дамытудың әзірленген бағдарламасының тиімділігіне қатысты тұжырымдалған теориялық және әдіснамалық ережелердің дұрыстығын растады.

Түйінді сөздер: құзыреттілік, педагогикалық қарым-қатынас, болашақ мұғалімдерде педагогикалық қарым-қатынас құзыреттілігін дамыту бағдарлама, эксперимент.

ZHANBURBAEVA, ZH.B.

**EXPERIMENTAL STUDY OF THE DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL COMMUNICATION
COMPETENCIES IN FUTURE TEACHERS**

The article presents the experience of implementing an experimental study of the development of pedagogical communication competencies among future teachers. The competence of pedagogical communication among future teachers is a set of abilities, qualities and personality traits necessary for successful professional activity in a particular field.

The effectiveness of the program for the development of pedagogical communication competencies for future teachers was tested as part of an experimental work. The positive dynamics of the results of indicators of the levels of development of pedagogical communication competencies in future teachers according to motivational, cognitive and activity criteria confirmed the correctness of the formulated theoretical and methodological provisions concerning the effectiveness of the developed program for the development of pedagogical communication competencies in future teachers.

Key words: competence, pedagogical communication, development of pedagogical communication competencies in future teachers program, experiment.

ӘОЖ 8.81

Исова, Э.Ә.

Филология ғылымдарының кандиданты,
қауымдастырылған профессор м.а.

Қуанышбаева, Г.Ш.

«6B01701 – Қазақ тілі мен әдебиеті»
оқу бағдарламасының 3 курс студенті

МОТИВАЦИЯНЫҢ БІЛІМ БЕРУДЕГІ РӨЛІ

Түйін

Берілген мақалада оқушының бойындағы мотивацияны қалай оятуға болатынын, сабаққа деген ынтасын, қызығушылығын қалай арттыруға болатыны жайлы айтылады. Яғни оқушы бойындағы білімді, шеберлікті, дағдыны қалыптастыратын білім беруде мотивацияның алар орны зор. Мотивация білім беруге тікелей әсер етеді. Пәнді оқыту барысындағы алар орны ерекше деп айтуға болады. ХХ ғасырдың басында психология ғылымында «бихевиоризм» деген сала пайда болған. Бұл сала оқытуды бақылауға болатын құбылыс деп қабылдайды. Осы сала мотивацияны ерекше бағалап, көңіл-күйдің, мінез-құлықтың қозғаушы күші деп санаған.

Кілт сөздер: Мотивация, бихевиоризм, оқыту, білім беру, мотив.

Мотивацияның білім берудегі маңызына тоқталмастан бұрын, дидактиканың жеке бір салаларын қамтитын оқыту, білім беру деген анықтамаларды қарастырған жөн.

Педагогика ғылымдарының магистрі, кәсіптік білім беру бағдарламасының аға оқытушысы Зинаш Тастемірқызы өзінің зерттеу еңбегінде: «білім беру – адамның жүйеленген білімді, білікті және дағдыларды меңгеруі, ақыл-ойы мен сезімдерін дамыту, дүниетанымы мен таным үдерістерін қалыптастыру үдерісі мен нәтижесі» [1; 76], – деп анықтама береді. Яғни, білім беру – адамның білімді болуына әсер ететін бірден бір факт екені айтпаса да түсінікті. Ал, білімді біз қалай береміз? Әрине, оқыту арқылы береміз. Оқыту дегеніміз жүйелі білім берудің маңызды әрі ең сенімді жолы. Мұғалім мен оқушылар арасындағы ұйымдастырылған өзара әсерлесу оқыту үдерісі болып табылады. Оқыту үдерісінің атқаратын қызметінің бірі – ынталандыру (мотивация беру). Оқыту барысында мотивтің бірімен бірі байланысқан үш тобы бар. Олар:

«1. Тікелей-ұмтылдырушы мотивтер. Бұл мотивтер тұлғаның эмоционалдық байқалуларына, оң және теріс эмоцияларына негізделеді.

2. Перспективтік-ұмтылдырушы мотивтер. Бұл мотивтер білімдер және оқу пәні маңыздылығын түсінуге негізделеді.

3. Интеллектуалды-ұмтылдырушы мотивтер танымдық үдерістің өзінен қанағаттануға негізделеді» [1; 82].

Мотив пен мотивацияның түбі бір, бірімен бірі тығыз байланысқан. Мотив көбіне көп адамның өз ішінен шығып жатса, мотивация сыртқы ортаға байланысты болып жатады. Мотивация туралы нақты анықтаманы шетелдік ғалымдардың зерттеулеріне сүйеніп айтсақ, «мотивация – мақсатқа негізделген мінез-құлыққа түрткі болатын және оны қуаттап отыратын процесс (Schunk, Meese); мотивация – адамдардың қандай да бір әрекетке бару себебін түсінуге көмектесетін концепт (Graham, Weiner)» [2; 386].

Демек мотивация – оқушыны қуаттап отыратын процесс немесе ынталандыратын күш. Оқушыға күнделікті тапсырманы орындау барысында мотивацияның көмегі керек болмауы мүмкін, алайда білім алу үшін негізінен мотивация қажет. Кітап оқуға, білім алуға деген ынтасы жоғары, мотивациясы бар оқушы жаңа тақырыпты өту барысында ақпаратты қайталап, бұрынғы білгендерімен салыстырып, қосымша сұрақтар қойып, белсене араласады. Көбіне-көп күрделі тақырып немесе тапсырма келген кезде жеңіл тапсырмаларды орындаған оқушылардың көбі күрделіні қабылдамай, орындағысы келмей қалады. Ал, мотивациясы жоғары оқушылар жеңіл қабылдап, берілмеген жаттығуларға дейін орындап, қосымша ізденеді. Яғни, мотивация оқушыға оқытуды жеңілдетер істермен шұғылдануға мүмкіндік береді. Сол себепті білім беруде мотивацияның айтарлықтай орны бар және оған мұғалімдер бейжай қарауға болмайды.

Мотивация сөзін қазақ тілінде уәждеме деп аударған. Ғалым Анар Салқынбай «Қазақ сөзі: уәжділігі мен тектілігі» атты монографиялық зерттеуінде уәжділік сөзін басқа қырынан қарастырады. «Шығу тегі бойынша «мотивация» – «уәжділік» грек философиясынан бастау алады. Көне замандағы ғалымдар тілдің табиғаты туралы көптеген көшелі ойлар айтқан, зерттеген. Кейін үлкен ілім ретінде номиналистік ілім қалыптасқан. Тіл білімінде қарастырылатын уәжділік – атау сөз бен сөзді белгілеп тұратын шындық өмірдегі, табиғаттағы заттар мен құбылыстар арасындағы байланыс. «Уәж» сөзі қазақ лебізінде «дәлел» мағынасында жұмсалады» [3; 7].

Дегенмен де негізгі мағынасын жігерлену, ынталану, түрткі болу сынды сөздермен астасып жатыр. Мотивация ұғымын ғылыми айналымға енгізген ғалым, неміс философы, идеалистік бағыттың өкілі – А. Шопенгауэр. Мотивацияның ішкі, сыртқы, оң, теріс, тұрақты, тұрақсыз, жеке және топтық сынды түрлері бар. Білім беру барысында барлығын қолданып, іске асыруға болады.

Мотивация білім беру және оқытумен тығыз байланысты және бір-біріне әсер етеді. Оқыту кезінде мотивацияны көп жағдайда үшке бөліп қарастырамыз. Олар: тапсырмаға дейін, тапсырма кезі, тапсырмадан кейін.

«Тапсырмаға дейінгі кезең. Оқушылардың оқытуға деген бастапқы мотивациясына бірнеше фактор әсер етеді. Олардың тапсырмаларды орындаудағы мақсаты әртүрлі. Мысалы, материалмен танысу, жақсы нәтиже көрсету, тапсырмаларды басқалардан бұрын орындау және т.б.

Тапсырма орындау. Оқыту кезінде білім беру, контекстуалдық және жеке бас факторлары көрініс береді. Білім беру факторларына мұғалімдерді, оқытуға қатысты пікірлерді, материалдарды және құрылғыларды жатқызуға болады. Бұл факторлар тек оқуға әсер етеді деген пікір қалыптасқанымен, олар мотивацияға да әсер етеді. Мысалы, мұғалімнің пікірі оқушыны ынталандыруы да, ынтасын басып тастауы да мүмкін.

Тапсырмадан кейінгі кезең. Тапсырмадан кейінгі кезең – тапсырма аяқталған уақыт, сондай-ақ тапсырма кезінде оқушылардың сәл кідіріс жасап, жұмыстары туралы ойланатын, өздік рефлексия кезеңі» [2; 399].

Ғылыми зерттеулерде негізінен мотивацияның екі түрі айрықша көрсетіледі. Әрине, біріншісі – ішкі, екіншісі – сыртқы.

Ішкі мотивация – еш мадақтауды ашық қаламай, тапсырманы орындау үшін ғана әрекетке баруды айтсақ болады. Яғни адамның ішіндегі өзінің ақыл-ойы, ынтасы, қажеттілігі, эмоционалдық әсерленуінен болады. Оқушының ішінен өздігінен мотивация пайда болуы қажет. Ішкі мотивацияны қалыптастыру үшін оқушыны бастауыш сыныптан бастап дайындау қажет. Бастауыш сыныптан сабақ беретін мұғалімдер жаттығуды баяу орындайтын балаларға жаттығуды белгілі бір уақыт аралығында орындауға көмектескен кезде оларға түрлі мадақтаулар айтып, олардың мақтаныш сезімін, яғни ішкі мотивациясын оятып, қалыптастырған жөн. Алғаш кезде оқушының тапсырманы мұқият әрі тез орындайтынын ауызша немесе жазбаша айтып мақтайды. Содан кейін мақтауды азайтып, оқушылардың өз жетістігіне көбірек ден қоюына мүмкіндік береді. Тапсырманы дұрыс орындағаны туралы мақтаныш сезімі мадақтауға ұласқан кезде, балалар әрекеттерін әрі қарай жалғастыра беруге іштей ынталы болады.

Ал, сыртқы мотивация – сыртқы факторлардың, басқа адамдардың немесе белгілі бір оқиғалардың әсерінен болады. Оған мысал ретінде оқытушының қатаң талабын, оқушыны берілген тапсырманы орындауға мәжбүрлеуін немесе керісінше берілген тапсырманы орындаған оқушыға жоғары баға алуға қосымша мүмкіндіктер беруін жатқызуға болады. Өкінішке қарай, мотивацияның бұл түрі тапсырма орындауға мәжбүрлеген тиісті фактордың босаңсуына немесе аяқталуына байланысты тез тоқтайды. Сондай-ақ, мотивацияның бұл түрі жиі қолайсыздық туғызып, әртүрлі психологиялық жайсыздыққа соқтыруы мүмкін. Сол себепті сыртқы мотивация ішкі мотивацияға ауысуы керек.

Демек сыртқы мотивация мотивацияның тұрақты талпындырады, сыртқы орта әсерінен болады. Яғни оқушы өз нәтижесін, талпынысын тапсырма орындауға бағыттайды, алайда қажеттілік үшін ғана соны орындауға мәжбүр болады. Әрекет өз нәтижесінен рахат немесе мақтаныш үшін емес, тиесілі балл алу сықылды сыртқы мотивация болады. Шабыттандыру, алдыға ұмтылдыру тек сыртқы ортаға тәуелді болып қалады. Сол себепті сыртқы мотивациядан гөрі ішкі мотивация болғаны дұрыс.

Мотивацияның тағы бір түрі – жетістік мотивациясы. Білім беруде атқарар рөлі өте зор. Күрделі тапсырма берілген кезде оқушылар «бұл өте күрделі», «мұны жасау мүмкін емес» деп орындауға талпыныстары жоғалуы мүмкін. Өйткені оқушылардың жетістікке жету деген сенімі төмендеу де, сәтсіздікке деген қорқынышы жоғары болады. Осы жағдайдың алдын алатын мотивацияның түрі – жетістік мотивациясы. Осы арқылы оқушылардың оқуға, білім алуға деген үміттері оянып, оң әсер етеді.

Мотивацияның кез келген түрін білім беру барысында қолдануға болады. Ол, ең біріншіден, мұғалімнің тәжірибесіне байланысты, екіншіден, дұрыс қолдана алуында. Сондай-ақ, атақты тұлғалардың, мәселен, Уолт Диснейдің «егер сен бір нәрсе ойлап таба алсаң, демек оны жасап шығара аласың деген сөз» атты ойын, «Бұл іс қиын», «бұл сабақ қиын» деген сияқты тежеуші ойлардың орнына «қажетінше тырысатын болсам бұл менің қолымнан келеді» деп

ойлау керек» сынды мотивациялық сөздерді көрнекілік құрал ретінде пайдалану қажет. Өйткені, мотивация тек білім беруде емес, күнделікті өмірде де аса қажеттіліктердің бірі.

2 Материялдар мен әдістер

Бұл мақаланы жазу барысында алдымен курстық тақырыпты зерттеп, педагогикалық, психологиялық, әдістемелік кітаптар және осы салаға байланысты шығып тұрған ғылыми мерзімді басылымдарға талдау жасап, педагогикалық эксперимент өткізу, білу, түсіну, қолдану, анализ жасау әдістері қолданылды. Зерттеу тақырыбы бойынша педагог-ғалымдардың, психологтардың ғылыми еңбектері, оқу құралдары атап айтар болсақ, Дейл Х.Шунктің «Оқыту теориясы», З. Байжанованың «Жалпы педагогика», С. Ғаббасовтың «Педагогика және психология негіздері» т.б. пайдаланылды.

3-4 Нәтижелер мен талқылаулар

Мотивацияның кез келген түрін сабақ барысында іске асыруға болады.

Егер, мұғалім өз пәніне деген оқушының тарапынан қызығушылық тудырып, ынтасын арттырғысы келсе бірінші мұғалім өзін-өзі тәрбиелеп, өз-өзімен жұмыс жасағаны дұрыс. Дәстүрлі сабақ беруден арылып, жаңашылдыққа тез икемделіп, ақпараттық интерпретацияға дайын болып, цифрлы сауатты болуы керек. Ең бастысы – оқушының пәнге деген қызығушылығын арттыру арқылы тілдік білімін барынша тереңдету.

Сабақта оқушылардың мотивациясын көтеруде жаңа әдіс-тәсілдердің тиімділігі өте көп.

Оның біріншісі – оқушылардың сыни тұрғыдан ойлау әдісі. Осы әдіс арқылы тек Блум таксономиясы емес, басқа қырынан да ойлана алады. Оқулықпен ғана шектеліп қалуға болмайды. Сұрақ қойған кезде де сыни сұрақтар қойылса, оқушының қызығушылығы артып, ішкі мотивациясы ояна бастайды. Осы арқылы тек сабақта емес, күнделікті өмірде де әртүрлі жағдаяттарға сыни көзбен қарай алады. Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамыту үшін маңызды болатын ең басты педагогикалық түсінік – сыни ойлау. Сын тұрғысынан ойлау қызығушылықты ояту, мағынаны тану, ой толғану кезеңдерінен тұратыны белгілі. Қызығушылықты ояту кезеңі мотивациямен тығыз байланысты. Осы аралықта оқу үдерісі кезінде қарастыратын мәселе туралы оқушы не біледі, не айта алады соны еске түсіреді. Осы кезде «топтастыру», «идеяны суреттеу», «ой шақыру» т.б. әдіс-тәсілдер қолданып, ең алдымен оқушының қызығушылығын оятқан дұрыс.

Екінші әдіс – сабақ форматын өзгерту, әдіс-тәсілдерді көптеп енгізу. Оқушының өзі ізденуге итермелейтін әдіс-тәсілдерді көптеп енгізу қажет. Мәселен, ментальдық карта жасау, постер құрастыру, РАФТ стратегиясы т.б. әдіс-тәсілдер өз тиімділігін дәлелдейді. Осыдан мынадай қорытынды шығарсақ болады: ресурстар + ұтымды әдіс-тәсіл + тиімді орта + дұрыс бағыт-бағдар беру + сын тұрғысынан ойланту = үздіксіз қызығушылық. Оқушы сабақ барысына белсене қатысқанда ғана материалды терең меңгере алады. Егер оқу үдерісі оқушы мен оқу материалын қосатын көпірді салуға негізделсе, онда осы үдерісті үйлестіретін мұғалімдер көпірдің екі жағында қадағалай білуі тиіс. Мұғалімдер оқушылардың не білетінін және нені жасай алатынын, сондай-ақ олардың қызығушылықтарын, әр оқушының нені жақсы көретінін және не істегісі келетінін түсінуге тырысады.

Үшіншісі – бағалау. Бағалауды біз көбіне сабақтың соңына алып қалып, аз ғана уақыт бөліп жатамыз. Ал шын мәнісінде бағалау – оқушылардың мотивациясына ықпал етуші басты фактордың бірі. Сол себепті қалыптастырушы, жиынтық бағалау түрлерін қолдана отырып, объективті бағалау арқылы оқушылардың мотивациясын өсіру қажет.

Төртіншісі – оқушының көзқарасымен санасып, сыныптың сабақ туралы пікірін ескеру қажет. Белгілі ғалым Д. Раддок өз сөзінде: «оқушылармен пікірлесудің мақсаты – қабылдаушының көзқарасы тұрғысынан алғанда оқудың не екендігін түсіну, жекелеген оқушылар мен топтар үшін оқуды қалай жақсарту», – деп айтқан болатын. Осы арқылы үлгерімі төмен оқушыларға мотивация бере аламыз.

Демек, оқу үдерісі кезінде оқушының мотивациясы болуы үшін, қызығушылығы болуы үшін сабақ материалы қызықты болуы керек. Дәстүрлі форматта өткізілген, өзгерісі аз,

жаттанды, бірсарынды, қайталанбалы сабақ жоспары – оқушының мотивациясын көтере алмайды. Жаңа әдіс-тәсілдер, kahoot, learning apps, quizz сынды ойын түрлері, топтық жұмыстар оқушылардың қызығушылықтарын көтереді. Мұғалім тек бағыт беріп, сабақты бастаушы, ұйымдастырушы ғана болуы керек. Осыларды сараптай келе оқушылардан мынадай нәтиже шығару керек. Олар:

- қысым жасалмауы керек, осылай еркін ойланады;
- топтық жұмыстарды жиірек істеу керек, біріне бірі көмектесіп, ынтымақтасады;
- шығармашылық белсенділіктері артады, тіл байлығы көбейеді;
- Ақпаратты дайын күйде ұсынбау керек, жан-жақты қарастырады;
- Формативті бағалау болуы керек, сыни көзқарас қалыптасады;
- Сабаққа деген қызығушылықтары оянып, ішкі мотивациясы күшейеді;

Оқу үдерісі кезінде мотивация үздіксіз жүруі тиіс. Үй тапсырмасын тексерген кезде мадақтау яки жазалау әдісін, жаңа сабақты түсіндірген кезде, тапсырманы орындаған кезде жетістік мотивациясын іске асыру қажет.

Қорытындылай келе, мотивацияның білім берудегі рөлі бойынша біршама ғылыми-зерттеу еңбектерін қарастырып, тәжірибелік жұмыс барысындағы қызметіне тоқталып өттік. Көптеген ғалымдардың зерттеу еңбектерінен шығарған нақты қорытынды – мотивация іс-әрекеттің қозғаушы күші. Және мотивацияның бастау көзі сыртқы оқиғада емес, яғни мұғалімде емес, оқушының өз ішіндегі қажеттілігінде. Қажеттіліктің үш түрі бар: материалды, рухани, әлеуметтік. Осы қажеттілік негізінде мотивация пайда болады.

Әдебиеттер тізімі

1. Байжанова З.Т. Жалпы педагогика: Оқу құралы. – Алматы: «Таймас» баспа үйі, 2008. – 168 бет.
2. Шунк Дейл Х. Оқыту теориясы: Білім беру көкжиегі. – Алматы: «Ұлттық аударма бюросы» қоғамдық қоры, 2019 жыл. – 608 бет.
3. Салқынбай А.Б. Қазақ сөзі: уәжділігі мен тектілігі. – Алматы: Қазақ университеті, 2010. – 206 бет.
4. Оқу мотивациясын дамыту. Жалпы білім беретін мектептің мұғалімдеріне арналған әдістемелік нұсқаулық. Құрастырушы: Жуманбаева А.О., деңгейлік бағдарламалар орталығының тренері / «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы» Ақмола облысы бойынша ПҚ БАЙ», 2014 ж. – 57 бет.
5. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Үшінші (базалық) деңгей. Үшінші басылым. – Астана: Назарбаев зияткерлік мектептері, 2012 – 196 бет.

ИСОВА, Э.А., КУАНЫШБАЕВА, Г.Ш. РОЛЬ МОТИВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ

В данной статье рассказывается о том, как пробудить в ученике мотивацию, повысить мотивацию, интерес к занятиям. То есть мотивация играет важную роль в образовании, формирующем знания, умения, навыки у учащегося. Мотивация напрямую влияет на образование. Можно сказать, что предмет занимает особое место в процессе преподавания. В начале XX века в психологической науке появилась область «бихевиоризм». В этой области обучение воспринимается как явление, которое можно контролировать. Эта сфера особенно ценила мотивацию и считала ее движущей силой настроения, поведения.

Ключевые слова: мотивация, бихевиоризм, обучение, образование, мотивация.

ISOVA, E.A., KUANYSHBAEVA, G.SH. THE ROLE OF MOTIVATION IN EDUCATION

This article describes how to awaken motivation in a student, increase motivation, and interest in classes. That is, motivation plays an important role in education, which forms the knowledge, skills, and abilities of the student. Motivation directly affects education. It can be said that the subject occupies a special place in the teaching process. At the beginning of the twentieth century, the field of "behaviorism" appeared in psychological science. In this area, learning is perceived as a phenomenon that can be controlled. This sphere especially valued motivation and considered it the driving force of mood and behavior.

Key words: motivation, behaviorism, training, education, motivation.